

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 10:30 uur d.d. 8 juni 2020 – 10:30 uur d.d. 9 juni 2020

5.1.2e

Directie Communicatie

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan COVID-19 Besmette ouderen Blinden en slechtzienden Nertsenhouders Digibeten 	<ul style="list-style-type: none"> Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders GGD'en CNV en FNV 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici WHO Virologen Jongerenorganisaties

Samenvatting

- WHO-chef Ghebreyesus meent dat waakzaamheid geboden blijft. Hij waarschuwt landen waar het inmiddels beter gaat: "In die landen is het gevaar dat men denkt dat het achter de rug is". Hij verbindt zijn waarschuwing aan de observatie dat in sommige landen grote bijeenkomsten weer zijn toegestaan. "Het is geen tijd om gas terug te nemen". Viroloog Marion Koopmans herhaalt bij Op1 haar zorgen voor een tweede golf. "We weten nog te weinig van het virus en het aantal besmettingen wereldwijd is hoger dan ooit."
- Kritiek in de media van experts op de 'coronawet' van het Kabinet. Die wet vormt een verregaande beperking van grondrechten en vrijheden en geeft ministers te veel macht, zo is te horen. Het vormt een overtreding van de constitutionele normen in de Grondwet. Ook de looptijd van de wet kan op kritiek rekenen. Het zou 'te veel en te vergaande beperkingen van bewegings- en vergadervrijheden voor een onbepaalde periode normaal te maken; beperkingen die niet normaal zijn en ook niet behoren te zijn in een democratische samenleving', aldus de Nederlandse Orde van Advocaten.
- Testen op corona gaat in de meeste regio's voorspoedig, maar nog niet overal stelt RTL Nieuws na een eigen rondgang. Vooralsnog lijkt het landelijke testbeleid alleen in Zuidoost-Brabant en Rotterdam Rijnmond voor problemen te zorgen. Mensen met klachten uit die regio's konden vaak niet binnen 24 uur terecht. Bij andere Brabantse GGD's is de capaciteit van de testlocaties geen issue.
- Wederom aandacht in de ochtendkranten voor vliegen in coronatijd: is het wel veilig als je onvoldoende afstand kunt bewaren? Het sentiment is dat de vliegsector een voorkeursbehandeling krijgt. Een Kamermeerderheid wil dat het kabinet en het OMT uiterlijk op 15 juni met een besluit komen over de luchtvaartregels, en dat daarna wordt voorgelegd aan het RIVM. NRC schrijft dat uitspraken van Van Dissel over vliegen en het coronavirus voor verwarring zorgen: hij geeft aan dat het RIVM hier nog geen oordeel over heeft, maar leek 'begrip te tonen' voor het loslaten van de 1,5 meter afstand.
- Trouw schrijft dat 'de wil om afstand te houden' wegebt, nu de druk op ziekenhuizen afneemt en de maatregelen verder versoepelen. De vraag is hoe mensen gemotiveerd kunnen blijven om aan de regels te voldoen, nu de angst voor besmetting afneemt en mensen vinden dat 'het nu wel lang genoeg heeft geduurd'. Ook in winkels is dit zichtbaar: mensen houden steeds vaker onvoldoende afstand en komen met te veel tegelijk binnen. Volgens vakbonden FNV en CNV voelt winkelpersoneel voelt zich daardoor onveilig.
- De corona-app leidt tot 'grote verdeeldheid' onder Nederlanders, concluderen onderzoekers van drie Nederlandse universiteiten in samenwerking met het RIVM. Een derde van de mensen zou de app 'zonder meer' installeren, een derde twijfelt en een derde ziet er niets in. De verdeeldheid is volgens de onderzoekers opvallend. Het kabinet staat voor een belangrijke keuze, aldus onderzoeker Niek Mouter: "Wil je snel gaan voor de kleine groep die zo'n app nu al wil, of wil je een grote groep aan je app verbinden?"
- Bij de GGD in Amsterdam zijn vooralsnog geen besmettingen met het coronavirus bekend die zijn veroorzaakt door de antiracismedemonstratie van een week geleden op de Dam. Dat laten de gemeente en de veiligheidsregio maandag weten na vragen van de Amsterdamse gemeenteraad.
- Een aantal jongerenorganisaties eisen dat ze vanaf nu structureel betrokken worden bij politieke beslissingen van het kabinet. Ze willen dat er een expertteam van jongeren aansluit bij het OMT.
- Geruchten*: volgens Omroep Brabant is er onrust ontstaan onder nertsenhouders nadat maandagavond op social media een bericht verscheen waarin gesproken werd van een 'reële dreiging dat er nertsen losgelaten worden'. De politie zit er bovenop. Die weet wie het gerucht heeft verspreid. Ook is contact gezocht met deze persoon om hieraan een eind te maken.

Karakterisering berichtgeving

- Vanochtend vooral ander nieuws dat domineert, waaronder het stikstofadvies van Remkes, en de aanhoudende demonstraties tegen racisme.
- In enkele kranten vanochtend aandacht voor toerisme ("wat doen we deze zomer?") en vliegverkeer ("hoe veilig is dat nu precies?").
- Nog steeds aandacht voor de vraag hoe veilig het is om 'opeengepakt' (Volkskrant) in een vliegtuig te zitten. Ook NRC en AD gaan in op de veiligheid in een vliegtuig. Daarbij wordt gerefereerd aan een brede besmetting met het SARS-virus door een koortsige, hoestende man op een vlucht in 2003. Dat leidde tot 22 besmettingen onder de 120 passagiers.

SISOS (Slachtoffers - Identiteiten – Schade - Oorzaken - Scenario's)*Slachtofferaantallen*

- Het aantal coronapatiënten op de ic is met 4 afgenomen tot 92. Ernst Kuiper zegt dat het aantal ic-patiënten de komende tijd nog licht zal dalen, maar verwacht op korte termijn niet dat de ic vrij is van coronapatiënten. Op de verpleegafdelingen worden 365 coronapatiënten behandeld, een daling van 98 ten opzichte van zaterdag. Daarmee bleef de gevreesde toename door drukte op Hemelvaart volgens hem uit.

Identiteiten

- Basisschool De Springbok in Den Haag, waar vorige week twee leraren corona bleken te hebben, gaat dinsdag weer open. Zeven leerlingen hadden klachten die wezen op corona, maar bleken dat niet te hebben.
- Bij de GGD in Amsterdam zijn vooralsnog geen besmettingen met het virus bekend die zijn veroorzaakt door het Damprotest. Dat laten de gemeente en de veiligheidsregio maandag weten na vragen van de Amsterdamse gemeenteraad. Het college van burgemeester en wethouders wijst er wel op dat de incubatietijd maximaal 14 dagen bedraagt. Die periode is nog niet verstreken. Ook geeft het college aan dat de "GGD geen mogelijkheid heeft om vast te stellen wie bij de demonstratie aanwezig is geweest". Mensen moeten zelf aangeven dat ze op de Dam zijn geweest. "Ook kan iemand in een andere regio getest worden. Dan kan het langer duren voordat die informatie ook bij GGD Amsterdam bekend is."

Oorzaken

- Onderzoekers van de Harvard Medical School sluiten niet uit dat het coronavirus zich al in augustus 2019 verspreidde in China. Ze baseren zich op satellietbeelden en gegevens van zoekmachines op internet. De onderzoekers zochten uit hoe vaak op internet is gezocht naar symptomen die worden geassocieerd met het virus, zoals hoesten en diarree. Ook keken ze op satellietbeelden naar de drukte op parkeerplaatsen bij ziekenhuizen in Wuhan, waar het coronavirus eind vorig jaar opdook. Zowel het verkeer bij ziekenhuizen als het gebruik van zoekmachines om naar symptomen te zoeken, zou aan het eind van de zomer en het begin van de herfst al zijn toegenomen. De onderzoekers erkennen dat ze niet met volledige zekerheid kunnen zeggen of er een direct verband is met het coronavirus. "Deze bevindingen ondersteunen de hypothese dat het virus op natuurlijke wijze opdook in het zuiden van China en mogelijk al circuleerde op het moment van de clusterbesmetting in Wuhan", schrijven ze.

Informatiebehoefte*Welke informatie vragen leven er bij getroffen?*

- Vakbond CNV Zorg & Welzijn maakt zich 'grote zorgen' over de problemen rond de GGD-coronatesten. De vrees bestaat dat zorgmedewerkers door alle vertraging nog meer risico lopen. Veel mensen die een test hebben laten doen, zouden te laat de uitslag krijgen. De GGD ontkent dat er noemenswaardige problemen zijn, maar CNV zegt signalen te krijgen van het tegenovergestelde. Nu alle Nederlanders een test kunnen laten doen, dreigen mensen in cruciale- en contactberoepen de dupe te worden, aldus CNV.
- De beslissing van het kabinet om vliegverkeer toe te staan zonder 1,5 meter afstand tussen passagiers doet ook buiten de Kamer veel stof opwaaien; waarom wel in de luchtvaart, maar niet in de bioscoop of het theater? Vakbond FNV zegt al jaren te zien dat de luchtvaart een streepje voor heeft op andere sectoren. De reden daarvoor zou het economische belang zijn en de sterke lobby. Het AD beantwoordt 4 vragen over de veiligheid in vliegtuigen en concludeert dat vliegen *an sich* een belangrijke rol speelde bij de verspreiding van het coronavirus over de wereld, maar dat de kans klein is dat je in een vliegtuig besmet raakt.
- Scholen, kinderdagverblijven en ouders worstelen met hoesters en snotteraars: iedereen, ook kinderen, moet thuisblijven en worden getest bij hoesten, niezen, koorts of aanverwante klachten. Het RIVM stelt dat het niet wenselijk is dat kinderen met bekende chronische luchtwegklachten 'onnodig thuis zitten'. Maar

scholen willen geen risico nemen. Zij bepalen in eerste instantie zelf met de ouders wat moet gebeuren. Het is niet duidelijk of ouders hun kinderen nu vaker laten testen: de GGD heeft hier een wisselend beeld van.

- Op de social mediakanalen van minister De Jonge komen vragen binnen als: 'wanneer mogen weer meer huishoudens in één auto?' en 'waarom heeft de GGD maar 50.000 mensen getest terwijl 300.000 mensen belden?'
- Via de social mediakanalen van VWS komen signalen binnen dat mensen te lang moeten wachten op de uitslag van hun coronatest bij de GGD. Ook vraagt men zich af waarom protesteren mogelijk is, maar op bezoek gaan bij ouderen weer niet.
- Het RIVM krijgt vragen binnen over het vliegverkeer: 'Hoe kan het dat de kans op besmetting in een vliegtuig klein is?'; 'Kan iemand mij uitleggen wat een circulair ventilatiesysteem in een vliegtuig wél kan waardoor mensen dichter dan 1,5m bij elkaar kunnen zitten en een ventilatiesysteem in een theater, waarbij continue verse lucht wordt aangevoerd, niet kan?'. Ook vragen over testen: 'Waarom duurt het zo lang voordat ik de uitslag van de coronatest krijg?'; 'Met wie kan ik contact opnemen als ik de uitslag van de test nog niet heb gekregen?'; 'Kan ik laten testen of ik alle corona heb gehad?'; 'Ik ben verkouden, maar negatief getest: moet ik nog steeds thuisblijven?'; en: 'Je hebt klachten, maakt het dan uit wannéér je laat testen op corona?'

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- De drukke Hemelvaart heeft niet geleid tot meer coronapatiënten, zo concludeert Ernst Kuipers van het LNAZ. Ook de opening van de basisscholen heeft de cijfers niet beïnvloed. Op veel plaatsen in Nederland zorgde het mooie weer voor grote drukte, wat leidde tot vrees voor een opleving van het coronavirus.
- De GGD kan niet alles en iedereen testen op corona. "Hele sectoren zoals de slachthuizen testen op het virus, gaat niet lukken. Het testen moet behapbaar blijven." Dat vindt burgemeester Hubert Bruls. Volgens Bruls moet er getest worden als je al weet dat iemand mogelijk besmet is met het virus of als er een behoorlijk risico is op besmetting. "Er moet wel een aanleiding zijn om te testen of om extra onderzoek te doen. Wij kunnen niet oneindig een beroep doen op de capaciteit van de GGD. Dat gaat ten koste van testen in bijvoorbeeld het onderwijs. De GGD'en in het land zijn al enorm belast. Daarom moeten wij risicogestuurd optreden", aldus Bruls.
- Uit bloedonderzoek onder de bevolking van het zwaar door corona getroffen Italiaanse Bergamo blijkt dat 57% inmiddels antistoffen heeft tegen het virus. Onderzoek naar het effect van de lockdowns toont dat deze veel nieuwe besmettingen heeft voorkomen, aldus onderzoekers van het Imperial College London.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuigelijke waarnemingen)?

- Rijnmond publiceert deel 2 uit een 4-delige reeks artikelen over de met corona besmette moeder van Rijnmond-journalist Ingrid Smits. Ze beschrijft hoe de overheid spreek van bescherming van ouderen, maar dat niet in de praktijk te ervaren. De sector die hulp verleent aan de 'kwetsbaren' waarover 'Rutte almaar oereert' en waarvoor we gevraagd worden met elkaar offers te brengen, wordt achtergesteld. De aandacht gaat volgens haar vooral uit naar de ic; verpleeghuizen bungelen 'sowieso onderaan' de prioriteitenlijstjes. Het verpleeghuis zou 'bijna dagelijks' moeten bedelen om beschermende materialen. Ouderen vallen volgens haar als dominostenen omver, maar hun dood wordt niet meegeteld door het RIVM: niet officieel getest en formeel dus geen coronadode.
- Het Rotterdamse verpleeghuis Akropolis is één van de hardst geraakte verpleeghuizen. In een interview met Trouw beschrijft Rosalinde Arnoldus hoe zij al maanden niet meer op bezoek kan bij haar vader in dat verpleeghuis. Ze beschrijft hoe het 'de zoveelste teleurstelling' was toen VWS een versoepeling van de bezoekregels voor verpleeghuizen aankondigde, maar die niet opging voor verpleeghuizen waar corona huist. Er zou te weinig personeel zijn en volgens Arnoldus zijn bewoners afhankelijk van de hulp van familie. Ze meent dat het te lang duurt voordat zij en anderen weer op bezoek mogen.
- De Telegraaf schrijft dat de 1,5 meter-samenleving voor blinden 'niet te doen' is. De krant laat een blinde en een slechtziende aan het woord: zij hebben buiten veel hulp nodig en zijn afhankelijk van het ov. Probleem is volgens hen dat ze daar volgens de regels geen gebruik van mogen maken: dat mag alleen voor strikt noodzakelijke reizen, niet voor alledaagse verplaatsingen. Supermarkten zijn ook geen optie meer: ze hebben iemand nodig die met ze gaat winkelen, maar je mag niet meer met z'n tweeën naar binnen.
- De intensive care van het Nijmeegse Canisius Wilhelmina ziekenhuis ligt behoorlijk vol. De standaard 12 bedden zijn zelfs uitgebreid met eentje erbij. Tussen de andere zieken liggen vier corona-patiënten. "Mensen denken dat het weg is, maar het is niet weg", zegt Annemiek Harhuis, hoofd van deze IC. C-arts Oscar Hoiting vond de piek een zware periode. Vooral mentaal. "Het zijn totaal andere patiënten. Deze

ziekte kennen we helemaal niet. Dan is het net alsof je aan een auto moet gaan sleutelen die totaal nieuw voor je is en waar geen gebruiksaanwijzing bij is. Je moet alles gaandeweg ontdekken." Ook verpleegkundige Helma vond het een zware periode. "Bizar was het. En bijzonder." Ze maakt zich zorgen over een tweede golf aan patiënten. "Ik denk dat het pas voorbij is als er een medicijn is of een vaccin en dat we ons tot die tijd wel moeten houden aan de regels van het RIVM. Want zo druk als het geweest is, dat wil je niet weer."

Welke geruchten worden genoemd?

- Volgens Omroep Brabant is er onrust ontstaan onder nertsenhouders nadat maandagavond op social media een bericht verscheen waarin gesproken werd van een 'reële dreiging dat er nertsen losgelaten worden'. De politie zit er bovenop en weet wie het gerucht heeft verspreid. Er is met deze persoon contact gezocht.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Wat doen of laten getroffen en betrokken?

- De Infectieradar van het RIVM blijft voorlopig offline, nadat zaterdag duidelijk werd dat de gegevens van deelnemers makkelijk zijn te hacken. Ongeveer 60.000 Nederlanders vullen wekelijks een vragenlijst in op Infectieradar, waarmee het RIVM een beeld kan vormen van de verspreiding van het coronavirus. Het RIVM gaat de site eerst testen, voordat het weer online komt. Het is nog niet duidelijk wanneer dit is.
- Burgemeester Halsema wil dat er een extern onderzoek komt naar het optreden van de gemeente en de politie rond het protest op de Dam vorige week. Dat schrijft ze in een brief aan de gemeenteraad.

Volgen zij gedragsadviezen op?

- Trouw schrijft dat 'de wil om afstand te houden' wegebt, nu de druk op ziekenhuizen afneemt en de maatregelen verder versoepelen. De vraag is hoe mensen gemotiveerd kunnen blijven om aan de regels te voldoen, nu de angst voor besmetting afneemt en mensen vinden dat 'het nu wel lang genoeg heeft geduurd'. Ook in winkels is dit zichtbaar: mensen houden steeds vaker onvoldoende afstand en komen met teveel tegelijk binnen. Volgens vakbond FNV voelt winkelpersoneel voelt zich daardoor onveilig.
- Het Van der Valk-hotel in Tiel is in opspraak gekomen, nadat hotelgasten afgelopen weekend de coronamaatregelen hebben genegeerd tijdens een huiskamerconcert. Op Dumpert.nl staan beelden van het concert, waarbij John West optrad. Het concert is onderdeel van een arrangement. Van der Valk laat weten te stoppen met dergelijke concerten: "wij hebben het enthousiasme van de gasten onderschat".

Betekenisgeving

Welke oproepen worden gedaan?

- Een brede Kamermeerderheid wil dat het kabinet en het OMT uiterlijk 15 juni met een besluit komen over regels voor de luchtvaart. Deze moeten vervolgens worden voorgelegd aan het RIVM om te controleren of ze voldoen aan de nationale coronarichtlijnen. Het OMT geeft aan hierover niet eerder om advies te zijn gevraagd en minister De Jonge verwees naar de Europese luchtvaartorganisatie EASA. Klaver (D66): 'EASA is de brancheorganisatie. Dat is een beetje alsof we aan Koninklijke Horeca Nederland vragen hoeveel mensen er in een horecazaak passen'.
- Schipholmedewerkers voeren vanavond actie om aandacht te vragen voor hun veiligheid. Zij maken zich zorgen over hun bescherming tegen corona nu het vliegverkeer langzaam weer opstart. Vakbond FNV zegt dagelijks meldingen te krijgen van situaties die 'volgens geen enkele richtlijn kunnen'.
- Een aantal jongerenorganisaties eisen dat ze vanaf nu structureel betrokken worden bij politieke beslissingen van het kabinet. Ze willen dat er een expertteam van jongeren aansluit bij het OMT, om gedurende de coronacrisis adviezen te geven over niet-medische zaken. Daarnaast pleiten ze voor een versnelde invoering van de generatietoets, waarbij wordt bekeken wat de gevolgen van nieuwe wetsvoorstellen zijn voor jongere generaties. Ook willen ze dat er meer geld gaat naar inspraak van jongeren, vooral op lokaal niveau. De organisaties maken deel uit van Coalitie Y, een samenwerkingsverband dat vorig jaar een manifest publiceerde met tien punten die belangrijk zijn voor de toekomst voor jongeren.
- Een groep burgers, activisten en wetenschappers roept de politiek op om bij de weg uit de coronacrisis te kiezen voor "mensen boven bedrijven" en voor "groen en eerlijk boven *business as usual*". Ze hebben daarom vandaag de website [Samen uit de Crisis](#) gelanceerd. "Er wordt bijna niet gesproken over de samenleving die we straks willen hebben", zegt Mirthe Biemans van de beweging in het NOS Radio 1 Journaal. "We willen voorkomen dat er gebeurt wat er na de vorige crisis gebeurde. We willen dat het geld niet in de zakken van de top en aandeelhouders komt, maar ons allemaal ten goede komt." De initiatiefnemers pleiten voor verschillende maatregelen. Biemans: "Je moet eisen stellen aan steun, dus geen bonussen of uitkeringen aan aandeelhouders tot steun is terugbetaald. Laagbetaalde lonen moeten

omhoog, je kan investeren in het bouwen van betaalbare woningen en verduurzaming. Dat soort langetermijnplannen hoor ik politici te weinig over.

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

Testbeleid

- Testen op corona gaat in de meeste regio's voorspoedig, maar nog niet overal stelt RTL Nieuws na een eigen rondgang. Vooralsnog lijkt het landelijke testbeleid alleen in Zuidoost-Brabant en Rotterdam Rijnmond voor problemen te zorgen. Mensen met klachten uit die regio's konden vaak niet binnen 24 uur terecht. "Voor 1 juni was het goed te behappen", zegt een woordvoerder van de GGD Zuidoost-Brabant. "Toen was het niet zo druk, al varieerde het aantal mensen wel van 20 tot 80 per dag." Sinds 1 juni melden zich dagelijks meer dan de 320 mensen die de GGD aan kan. "We zijn de capaciteit nu aan het opschalen, mensen kunnen niet direct de volgende dag terecht. We konden niet meteen volle bak testen; nu hebben we meer mensen gewonnen en deze week openen twee extra locaties."
- In de regio Rotterdam Rijnmond was het vorige week 'enorm druk', laat een woordvoerder weten. "We zagen zeker ook dat we mensen pas na een paar dagen konden testen." Sinds deze week zijn er twee extra locaties om te testen. "We denken dat het deze week iets minder druk wordt dan vorige week. De inschatting is dat mensen binnen 48 uur bij ons terecht kunnen. De locaties in Rotterdam zelf zijn het populairst; mensen die hier graag willen worden getest, moeten vaak wat langer wachten."
- Bij andere Brabantse GGD's is de capaciteit van de testlocaties geen issue. In West-Brabant waren de teststraten afgelopen donderdag en vrijdag volgepland, zegt woordvoerder Jeroen Polman. "Maar in het weekeinde waren ze maar halfvol. Normaal kun je een dag later terecht, maar soms ook nog op de dag zelf." Ook bij Hart voor Brabant kun je in principe een dag later terecht, zegt een woordvoerder. De GGD Limburg Noord zit zelfs nog lang niet aan het maximale aantal tests op een dag. "Als je in de ochtend belt, kun je vaak dezelfde dag nog terecht", zegt woordvoester Lilion van Mierlo. "Dagelijks kunnen we 720 mensen testen. De piek tot nu toe lag op afgelopen vrijdag; toen hebben we 256 mensen getest."
- De GGD's in Amsterdam en Utrecht hebben geen probleem om aan de testvraag te voldoen. "Vorige week liep het allemaal soepel", zegt een woordvoerder van de GGD in de hoofdstad. In Utrecht worden nu zo'n 900 mensen per dag getest. "Op dezelfde dag als ze bellen, of een dag erna", zegt een woordvoester. "Mocht de vraag toenemen, dan kunnen we makkelijk opschalen, bijvoorbeeld door een extra baan toe te voegen aan de teststraat."

Corona-app

- De corona-app leidt tot 'grote verdeeldheid' onder Nederlanders: het draagvlak voor invoering is momenteel beperkt. Dat concluderen onderzoekers van drie Nederlandse universiteiten in samenwerking met het RIVM. Een derde van de mensen zou de app 'zonder meer' installeren, een derde twijfelt en een derde ziet er niets in. De verdeeldheid is volgens de onderzoekers 'opvallend'. Tegenstanders hebben zorgen over de privacy en zeggen dat de app een belemmering van hun vrijheid is. Het kabinet staat voor een belangrijke keuze, aldus onderzoeker Niek Mouter: "Wil je snel gaan voor de kleine groep die zo'n app nu al wil, of wil je een grote groep aan je app verbinden?"

E-health

- In de rubriek 'Nieuws Moreel Peil' onderzoekt *Trouw* de toekomst van de zorg: moet deze digitaal worden? Denk aan beeldbellen met patiënten of digitale zorg voor chronische patiënten. Zorg op afstand met digitale middelen is efficiënt en goedkoop, maar druipt in tegen dingen die essentieel zijn voor goede zorg: zorgvuldig waarnemen, geven en winnen van vertrouwen, fysieke nabijheid en het opbouwen en onderhouden van een relatie. Dat wordt eerder bemoeilijkt door bijvoorbeeld beeldbellen.
- Ook EenVandaag zoomt in op digitale zorg en concludeert dat die door corona 'ineens normaal' is geworden. Maar digibeten hebben het er moeilijk mee. "Corona heeft echt als een soort vliegwieltje gewerkt voor digitalisering", zegt ehealth-deskundige en zorginnovator Suzanne Verheijden. "Beeldbellen is enorm toegenomen, terwijl daar eerst een enorme weerstand tegen was. Behandelen op afstand neemt een vlucht. En je ziet ook steeds vaker thuismonitoring van vitale functies." Een probleem is echter dat veel medewerkers in de zorg onvoldoende kennis van ict hebben, vertelt Verheijden. "Een op de tien is digibeet. In de ouderenzorg is dat zelfs twee op de tien. En dat wordt nu knellend helder." Naast dat veel mensen in de zorg te weinig vaardigheden hebben, is er ook vaak veel weerstand. "Sommige mensen zeggen: ik heb gekozen om met mensen te werken en niet met computers. Dat betekent dat ze dat niet zo snel willen uitproberen. Als ze dat toch doen, is er een groot risico op fouten. Dan worden er bijvoorbeeld dingen verkeerd genoteerd en apparaten verkeerd gebruikt. Met mogelijke gevolgen."

- In België wordt een zogenaamd 'digitaal rijbewijs' ingevoerd, dat artsen en verplegend personeel verplicht om met nieuwe technieken om te gaan. Dat zou ook wel iets voor ons land kunnen zijn, denkt zorginnovator Suzanne Verheijden: "Je moet die kennis in de loop van je carrière updaten. Het zit nu onvoldoende in onze zorgopleidingen en mensen worden er niet op beoordeeld. Dus het lijkt mij een belangrijke stap, want de zorg kán niet meer zonder techniek. En dat betekent dat elke medewerker basisvaardig moet zijn."

Hoe wordt naar de overheid gekeken?

- Kritiek op de wet waarin het kabinet de maatregelen om het coronavirus te bestrijden, wil vastleggen. Juristen en gemeenteraadsleden stellen dat de coronawet een verregaande beperking van grondrechten en vrijheden vormt. Het geeft ministers te veel macht, een soort 'blanco volmacht, aldus de Leidse staatsrechtgeleerde Wim Voermans. De wet overtreedt volgens hem de 'constitutionele normen die in de Grondwet [staan] en de huisregels die de rijksoverheid hanteert voor het opstellen van regels'. Ook de duur van de wet kan op kritiek rekenen: de Nederlandse Orde van Advocaten vindt de looptijd van een jaar met mogelijkheid tot verlening te lang. De Orde meent dat de wet het mogelijk maakt om 'te veel en te ver gaande beperkingen van bewegings- en vergadervrijheden voor een onbepaalde periode normaal te maken; beperkingen die niet normaal zijn en ook niet behoren te zijn in een democratische samenleving'.

Onderzoek en opiniepeilingen

- Bijna de helft van Nederland gaat deze zomer niet op vakantie. Dat meldt EenVandaag op basis van een peiling onder ruim 29.000 mensen. 48 procent van hen zegt deze zomer thuis te blijven omdat ze de coronarisco's in eigen land beter kunnen inschatten. Een derde van de ondervraagden wil wel weg. Van hen blijft 42 procent wel in Nederland. Volgens het nieuws- en actualiteitenprogramma is ook voor die groep de veiligheid doorslaggevend. "Als er toch iets misgaat ben ik in ieder geval snel thuis is de gedachte." De mensen die wel naar het buitenland op vakantie gaan, maken zich weinig zorgen over het coronavirus op hun vakantiebestemming, aldus EenVandaag. Dat meldt verder dat de ondervraagden verdeeld zijn over de vraag of het goed is dat er ook weer toeristen naar Nederland komen.